

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

De Fideicommissis, Primogenitvris, Et Majoratibvs

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1690

Disc. CLVI. Placentina hæreditatis. De eadem materia fideicommissi vel substitutionis ordinate in casu alicujus non implementi infra certum terminum demandati, & in specie super erectione Monasterii ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74060](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74060)

do, eodem modo quo institui potest aliquis nasciturus, quamvis de tempore testamenti vel mortis testatoris adhuc non conceptus, juxta casum de quo infra in Rom. primog. de Amadoris disc. 188. & in specie valida dispositionis ad favorem Conventus vel Monasterii erigendi ceteris relatis *Berous conf. 21. nu. 8 & 9. lib. 2. Mant. de conjecl. lib. 8. tit. 6. nu. 12. Gonzal. ad reg. 8. §. 7. gl. 5. nu. 100. & seqq. Gratian. discip. 358. nu. 1. & seqq.*

Non negabatur hæc in disputationibus habitis coram *Albergato & Melio* per scribentes in contrarium clarè agnoscences dictam decisionem coram *Rois* in hac parte non esse sustentabilem; Insi stebant verò in restitutione in integrum adversus dictam derogationem in tempore non obrentam, adversus quam ego scribens more Advocati, e contra insitebam super ejus denegatione, & incompetencia. Tum ex eo quod illa non datur sine latione *l. num. postea §. si minor. ff. de jur. jur. l. minoribus C. de restit. in integr. cum concord. per Caval. decif. 149. num. 1. Cels. decif. 128. num. fin. & passim*, nullaque ratio aderat, dum nihil amittebatur de quaesito & proprio, sed solum arcebat ab assequutione lucri ac à jure quaerendo, Tum etiam quia licet in casu lucri assequendi juxta unam opinionem restitutio deneganda non sit, attamen id procedit re integra, & priusquam alteri parti jus quaeratur, atque incurra caducitas declaretur, tunc enim illa concedenda non est, quoniam esset tollere jus quaesitum alteri, atque dare restitutionem adversus lucrum odiosum, Tertio quod non est concedendum *Paris. conf. 19. num. 83. & 248. lib. 2. Odd. de restit. in integr. q. 89. num. 12. & 4. Fontanell. de pact. c. aus. 4. gl. 5. num. 16. Theodor. alleg. 58. num. 18. cum aliis relatis per Cypic. latr. consult. 127. & faciunt deducta per Cyriac. cont. 240. per tot.*

Reflectendo tamen ad veritatem, mihi videbatur dictas oppositiones parùm probabiles esse, quodque ubi non urgeret motivum jam detectæ impossibilitatis, de quo infra, probabilius illius concessionem locus esse deberet. Tum quia juxta unam opinionem omissiono magni & notabilis lucri dici videtur species pœnæ, ideoque datur restitutio, etiam in odium tertii ex plenè deductis per *Moror. conf. 97. Menoch. conf. 425. Cypic. Latr. de consult. 127. Rot. decif. 493. par. 4. rec. tom. 2. ex num. 82*. Tum etiam quia quidquid sit de dicta quaestione in casu suo cum hæc ita incidenter deducerentur, Attamen ille rigor permittendus veniret contra personam privatam, cui rectè dici potest, quod sibi impuret, cur statuto tempore non adimplevit, ac passus est substitutioni locum fieri, secus autem cum ageretur de Monasterio erigendo, cui propria culpa vel negligentia adscribi non poterat. Ac etiam quia ab eadem negligentia rectè excusabiles videbantur dd. PP. executores seu administratores, dum justè ut supra credere potuerunt aliam derogationem necessariam non esse.

Atque pro meo judicio clarius, spectata substantia voluntatis testatoris magis quam formalitatibus seu rigoribus Juristarum, cum intelligi debeant discretè, ac juxta facti qualitatem congrua congruis referendo, testator enim in substantia principaliter exoptavit dicti Conventus erectionem, ordinando dictam substitutionem omninò & subsidiariè, & quando dicta erectio sequi non posset, unde propterea quoties id sequi potest, absque dubio testator noluit dictum alium subsidiarium substitutionem, Et quamvis statuerit dictum terminum, attamen vis in eo non erat, quia nil intereat intrâ illum vel longè postea id sequi, sed benè præfinitus fuit gratia sollicitandi, & ne absque aliqua termini præfinitione res haberet progressum in infinitum.

Illud autem motivum, ex quo justæ ac probabiles dictæ resolutiones vitæ fuerunt, consistebat in jam certificata impossibilitate obtinendi dictam derogationem per declarationem ut supra à Pontifice factam, ac etiam quia aliudè constabat illum non esse concessurum, ideoque intrabat regula, quod non admittuntur illæ diligentia, quas certum est non esse profuturas, neque conceditur restitutio ad faciendum id, quod jam certificatum est esse impossibile, ad text. in *l. quod si minor §. Scapola ff. de minor. quem in proposito possederant Cravert. conf. 151. num. 29. Menoch. conf. 714. num. 64. Gratian. discip. 767. num. 45. Cyriac. controv. 239. num. 21.* In idem suffragante propositione quam aded frequentem & quotidianam habemus super denegatione remissoria ex capite irrelevantia, quoniam concedenda non sunt illa quæ postquam fuerunt concessa non sunt profutura, cum aliquid id non contineret, nisi inanem circuitum in jure damnatum.

PLACENTINA

HÆREDITATIS

PRO

DOMO PIA ORPHANARUM.

Responsum pro veritate.

De eadem materia fideicommissi vel substitutionis ordinatæ in casu alicujus non implementi infra certum terminum demandati, & in specie super erectione Monasterii juxta casum præcedentem; Et an constare debeat de præcedentibus diligentibus, quod opus prius demandatum adimpleri non potuerit.

SUMMARIUM.

- 1 **F**acti series.
- 2 De fideicommissis aperto ob implementum non sequutum in termino etiam sine culpa. & de distinctione inter dispositionem conditionalem, & modalem.
- 3 De differentia quando cessatio conditionis causet novum fideicommissum. Et quando causet fideicommissi cessationem ad favorem heredis gravati.
- 4 Hæres gravatus dicitur dominus, unde cessante gravamine nihil acquirit de novo, sed solum tollitur obsequium.
- 5 Nemo potest ex ejus negligentia vel defectu reportare lucrum & commodum.
- 6 De presumptione resultantæ à lapsu temporis iuncto cum observantia.

7 Fallis

super diligentis non adhibitis, & consequenter, quod allegabilis non esset præsumptio quæ resuleat à longa vel longissima observantia.

Quaravis autem hæc urgerent, atque in suis casibus vera essent, adhuc tamen reflectendo ad solam veritatem, atque illius sensu retento respondi, bonum jus huic domui assistere ex fundamento eodem præcedenti disc. insinuato, in quo pariter illius casus iustitia consistebat, cessantis scilicet necessitatis adhibendi illas diligentias quas ab initio constat non esse profuturas, quoniam iam constet de impossibilitate illius actus, qui ex diligentis sperabatur, ex ibi allegatis cum aliis in puncto consimilis dispositionis vel clausulæ factis diligentis, apud Capyc. Litr. consult. 148. num. 8. & 9. & per Rotam in Firmiana penultima 14. Decembris 1651. coram Etsidio. atque videtur principium certum non indigens testimonio, cum aliàs esset admittere circuitum merè inanem in iure damnatum.

De illa verò impossibilitate constabat, quodque diligentia nullatenus profutura fuissent, Tum quia attentis rigoribus, cum quibus hodie per Sac. Congregationem Episcoporum & Regularium in materia erectionum novorum Monasteriorum Monialium proceditur circa dotem pro congrua sustentatione ab initio, attento præsertim instituto S. Thezæ per testatricem desiderato, quod est omnium difficilissimum, ac longè majus peculium exigit, constabat de insufficientia hæreditatis, & consequenter de impossibilitate operis; Tum etiam quia, ut constat ex declarationibus editis in Casar. augustana fundationis Conventus coram Verospio post Bundenum decis. 60. & 67. cum aliis in eadem causa de qua in sua materia sub tit. de Regular. pro nova Monasterii erectione, ultra Ben. placitum Apostolicum, aliaque requisita, præcisè necessarius est etiam assensus Episcopi, sine quo id sequi non potest, unde propterea cum in hac facti specie Episcopus ab initio declarasset animum diversum super non erectione dicti Monasterii, laudando & cooperando ut hujus hæreditatis commodum dictæ domui pro ejus ampliatione cederet, hinc proinde planum remanere videbatur alias diligentias adhiberi non debuisse, ut potè sine dubio non profuturas.

Omnis verò penitus dubitatio cessare videbatur ex dicta alia circumstantia resultantè à declaratione facta per Ducissam testatricis fiduciariam, & cujus declarationibus eadem testatrix deferri voluit, quod opus non esset expectare dicti termini lapsum, neque alias adhibere diligentias, sed ex tunc procedi posset ad dictam applicationem, super qua non solum concurrebat declaratio verbalis, sed etiam altera major facti, ob subsequutam ampliationem cum illius hæreditatis effectibus ac redditibus, ipsis Ducilla & Episcopo approbantibus, & cooperantibus, unde propterea concurrere dicebam remissionem, tam termini quàm diligentiarum, factam per ipsam testatricem, à qua fieri dicitur totum id quod fiat à fiduciario, cui testator suam voluntatem aperuisse dixisset, juxta terminos textus in l. Theopompus ff. de dote prælegata cum concord. de quibus infra in Perusina erectionis Canonici & in Anconit. de Thomasij d. 182. & 183. ad materiam fideicommissi ordinati ad alterius declarationem seu electionem, quæ ibi de dicta in præfenti etiam deducebantur; Potissimè verò ubi fiduciarii declaratio sit verisimilis, atque probabilitatis fomentum habeat, quod talis fuerit testatoris voluntas, cum id principaliter in hac materia attendendum veniat ex iis quæ habentur deducta in d. perusina disc. 182.

Cardin. Luca de Fideicom.

Hæc autem verisimilitudo in præfenti accedebat, quoniam testatrix de tempore testamenti habuit in animo, quod sufficeret terminus quadrienni ad se certificandum, an per eam desiderata Monasterii erectio effectum sortiri posset necne, unde cum ipsa postmodum supervixisset per quinquennium, ita ipsamet in majori spatio de hoc certificari potuit cum melioribus diligentis per ipsam adhibitis, ac propterea dictam codicillarem dispositionem adiecit; Alia etiam efficaci conjectura ex dictis codicillis resultantè, ob enixam commendationem, quam ipsi Ducissa fecit, non de Monasterio erigendo, quod nullatenus nominavit, sed de ista domo, signum clarum quod jam certificata esset, ut dicta erectio sequi non posset, pro firmo in animo habuit hæreditatem remanentem esse penè istam domum, cuius commendatio aliàs incongrua fuisset, cum potius debuisset fieri de Monasterio erigendo, unde junctæ etiam dicta longæva observantia annorum 20. mihi videbatur quod versaremur in casu omninò plano; Et quamvis in aliquibus responsis transmissis editis in contrarium assumeretur cum longo apparatu quaestio, An habens facultatem nominandi vel eligendi facta electione vel nominatione variare posset necne, quæ siquod esset in libito ejusdem Ducissæ aliter statuendi seu declarandi, advertebam tamen istos terminos prorsus extraneos esse à casu ex iis, quæ habentur deducta in v. Perusina, & in d. Anconitana disc. 182. & 183. ubi de hac materia, etiam habetur supra disc. 33. & in aliis ad materiam facultatis prælegendi & nominandi.

BONON. PRIMOGENITURÆ

SEV

BONORUM DE FONTANIS

PRO

MARCH. LUDOVICO FONTANA

CVM

CLARIO FRATRE, seu LUDOVICO
juniore ejus filio.

Causa decisus per Rotam pro Marchione
Ludovico.

De fideicommissio pœnali & caducitatis ex capite alienationis contra præceptum testatoris, quando intret necne; Et an solus consensus præstitus per habentem jus vel spem successione alienationi factæ per fideicommissi possessorem inducat eandem pœnam caducitatis contra consentientem.

SVM MARIVM.

- 1 F Alti series.
- 2 Resoluciones causa.
- 3 De theoria Part. quod paria sunt alienare, vel alienationi consentire & num. 12.